

Rapport in het kort

Samenvatting

De Rekenkamer heeft een onderzoek gedaan naar de rechtmatigheid van de financiële bijdrage die het Land jaarlijks aan de UoC verstrekt. Deze bijdrage is bij wet geregeld in de Lv UoC. Over de periode van 2011 tot en met 2019 heeft het Land gemiddeld ongeveer Naf. 15 miljoen per jaar uitbetaald aan UoC.

Het primaire doel van dit onderzoek is het verschaffen van zekerheid aan de Staten dat bij het verstrekken van de financiële bijdrage de minister rekening heeft gehouden met de bepalingen opgenomen in de wet- en regelgeving en ook is nagegaan of de UoC de geldende bepalingen heeft nageleefd. Op basis van haar bevindingen kan de Rekenkamer passende aanbevelingen geven om te voorkomen dat (belasting)gelden door de regering wordt verstrekt aan instellingen die de wet- en regelgeving niet naleven.

De centrale vraag voor het onderzoek is als volgt geformuleerd:

Heeft de minister over de periode 2011 tot en met 2019 voldaan aan de wettelijke bepalingen die van toepassing zijn op de financiële bijdrage van het Land aan de UoC en is er nagegaan of de UoC voldaan heeft aan de op haar rustende wettelijke verplichtingen?

Alvorens te beoordelen of de minister en de UoC aan de bepalingen in de wet- en regelgeving hebben voldaan, hebben wij beoordeeld of het wettelijke kader voldoende houvast biedt voor het verlenen van de Landsbijdrage.

Onderstaand geven wij onze bevindingen omtrent de naleving van de bepalingen en het wettelijke kader in het kort weer met de conclusies en aanbevelingen voortvloeiende uit deze bevindingen.

Bevindingen

Het onderzoek heeft geleid tot de volgende bevindingen:

1. De minister heeft niet voldaan aan alle wettelijke bepalingen en heeft ook niet bewaakt dat UoC aan de voor haar geldende bepalingen voldoet. Uit het onderzoek blijkt namelijk dat de minister:
 - a. in strijd met de landsverordening geen enkele van de ontvangen jaarrekeningen formeel heeft goedgekeurd;

- b. niet bewaakt heeft dat UoC de voorgeschreven verantwoordingsdocumenten tijdig indient. Wij hebben geen bewijs gevonden waaruit blijkt dat de minister via zijn ministerie bij UoC heeft aangedrongen om de voorgeschreven verantwoordingsdocumenten tijdig in te dienen. Zo zijn er geen goedgekeurde jaarplannen en jaarverslagen bij de minister ingediend. Eveneens zijn de jaarrekeningen niet tijdig naar de minister verstuurd;
- c. geen maatregel heeft genomen tegen de UoC wegens het niet voldoen aan alle voorwaarden. Ondanks dat de UoC niet (tijdig) verantwoording heeft afgelegd middels het indienen van haar jaarplannen, jaarrekeningen en jaarverslagen bleef de minister jaarlijks een financiële bijdrage aan de organisatie verstrekken.

2. De UoC heeft in strijd met de landsverordening gehandeld door:

- a. de meerderheid van haar begrotingen niet tijdig ter goedkeuring aan de minister aan te bieden;
- b. geen jaarplannen bij de minister in te dienen;
- c. de jaarrekeningen niet tijdig bij de RvT ter goedkeuring in te dienen. Hierdoor zijn de jaarrekeningen niet tijdig bij de minister ter goedkeuring ingediend. Inmiddels is de achterstand in het opstellen van de jaarrekeningen ingehaald tot en met de jaarrekening 2019;
- d. de jaarverslagen niet in te dienen bij de RvT ter goedkeuring. Diverse van deze jaarverslagen zijn ook niet bij de minister ingediend.

Als gevolg hiervan was het Ministerie niet in staat om tijdig te beoordelen of het door de UoC gevoerde financieel beheer en de besteding van de financiële bijdrage naar behoren (conform de voorwaarden) hebben plaatsgevonden. Dientengevolge kon het Ministerie de minister niet (tijdig) hierover adviseren.

Ondanks dat de UoC niet heeft voldaan aan de bovenvermelde punten blijkt uit het onderzoek dat de jaarlijks door haar gemaakte kosten over het algemeen binnen haar begrotingen zijn gebleven.

Verder zijn wij ten aanzien van het wettelijke kader dat als basis dient voor het verstrekken van de financiële bijdrage aan de UoC, tot de volgende bevindingen gekomen. In de Lv UoC ontbreken de volgende aspecten:

- a. De landsverordening voorziet niet in enige bepaling bij het niet voldoen door de UoC aan de voorgeschreven indieningsdatum voor de begroting.

- b. De verordening schrijft niet voor dat de minister na dient te gaan of de activiteiten in het jaarplan aansluiten op de behoeftes van het Ministerie. Het jaarplan wordt hem slechts ter kennisneming verzonden. Dit terwijl het jaarplan de basis is voor de begroting. Het jaarplan bevat de activiteiten waarvoor gelden in de begroting worden gereserveerd. Door het beoordelen van het jaarplan samen met de begroting heeft de minister een beter beeld of de instelling met de ingediende begroting de activiteiten die de overheid met de financiële bijdrage financiert kan realiseren.
- c. Met de 'kan' bepaling geformuleerd in de wet wordt de minister niet gedwongen om indien UoC uitgaven maakt in strijd met de wet om de daarmee gemoeide kosten in mindering te brengen op de Landsbijdrage. Tevens achten wij de periode van ruim anderhalf tot twee jaar die de minister praktisch gezien heeft om een dergelijke maatregel te nemen te lang.
- d. Er zijn geen nadere richtlijnen vastgesteld door de minister voor de inrichting van de begroting en de jaarrekening van UoC.
- e. De landsverordening bevat geen maatregelen voor het geval dat de UoC niet of niet tijdig aan de verplichting voldoet om verantwoording af te leggen over het gebruik van de financiële bijdrage en de uitvoering van de afgesproken activiteiten. Daarnaast schrijft de verordening onnodig een dubbele certificering van de jaarrekening voor door zowel een door de UoC aan te wijzen accountant als door de SOAB.
- f. De wetgeving bevat geen verplichting voor de minister om het door de UoC ingediende jaarverslag goed te keuren. De goedkeuring hiervan door de minister kan als sluitstuk dienen voor het vaststellen dat UoC de afgesproken activiteiten heeft uitgevoerd.

Conclusies

Op basis van de bovenstaande concludeert de Rekenkamer dat de minister (via zijn ministerie) niet in voldoende mate is nagegaan of bij het verstrekken van de financiële bijdrage de UoC aan de bepalingen in de wet- en regelgeving heeft voldaan. Ook heeft de minister zelf niet voldaan aan alle op hem van toepassing zijnde bepalingen. Hierdoor kunnen wij de Staten geen zekerheid verschaffen dat de UoC terecht in aanmerking kon blijven komen voor de jaarlijkse bijdrage.

Zo heeft de minister niet via zijn ministerie succesvol bij UoC aangedrongen om de voorgeschreven verantwoordingsdocumenten tijdig in te dienen. Als gevolg hiervan was de minister niet in staat om tijdig inzicht te krijgen in het verantwoordingsgedrag van de UoC en tijdig maatregelen te nemen waar nodig.

Bovendien kon de minister niet met zekerheid vaststellen dat UoC de ontvangen financiële bijdrage van het Land heeft besteed aan de overeengekomen activiteiten doordat de jaarverslagen niet zijn ingediend. Door het niet tijdig aanleveren van de verantwoordingsdocumenten door de Rector aan de RvT enerzijds en door de RvT aan het Ministerie anderzijds, waren noch de RvT noch het Ministerie in staat om tijdig en met zekerheid te beoordelen of de activiteiten waarvoor het Land de bijdrage heeft verleend door UoC zijn uitgevoerd.

Verder concluderen wij dat het wettelijke kader waarin de Landsbijdrage is geregeld niet voldoende dekking biedt zodat de kans dat niet aan de bepalingen voldaan wordt bij het verstrekken van de financiële bijdrage door de minister en het besteden en verantwoorden hiervan door de UoC gelimiteerd wordt.

Aanbevelingen

Op basis van onze bevindingen bevelen wij de Staten aan om:

1. de minister erop te attenderen dat hij de UoC erop wijst dat zij in het vervolg de jaarrekeningen tijdig moet indienen;
2. bij de minister erop aan te dringen om de RvT te verzoeken om verder te gaan met de door hen ingeslagen weg om erop toe te zien dat de UoC aan alle relevante wettelijke bepalingen voldoet. De tijdige en volledige ontvangst van de verantwoordingsdocumenten is noodzakelijk zodat de minister tijdig kan bepalen of eventuele maatregelen genomen dienen te worden;
3. bij de minister erop aan te dringen om van het Ministerie te eisen om het toezicht op de UoC te intensiveren en indien nodig gepaste acties te ondernemen om te garanderen dat de UoC aan de voorwaarden opgenomen in de Lv UoC en of de MB voldoet;
4. de minister te verzoeken om de bepalingen in de Lv UoC regelende de financiële bijdrage van het Land aan de UoC nader te laten reviseren. Daarbij dient rekening te worden gehouden met onze opmerkingen ten aanzien van de aspecten die in de verordening ontbreken. Op basis van het resultaat van deze analyse en onze opmerkingen dient de minister een wetvoorstel bij de Staten in te dienen om de nodige wijzigingen in de Lv UoC aan te brengen. Het wettelijke kader behoort in ieder geval meer dekking te bieden tegen het niet voldoen aan de bepalingen.